

Nr 30

Bevillningsutskottets betänkande med anledning av motioner om indexreglering av ingångsvärde m. m. vid beräkning av utskiftningsskatt.

(2:a avd.)

I de likalydande motionerna I: 256 av herr *Brundin* och II: 321 av herr *Fridolfsson* i Stockholm *m. fl.* har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att förslag om indexreglering av ingångsvärde m. m. vid beräkning av utskiftningsskatt snarast föreläggs riksdagen.

Enligt gällande skattelagstiftning dubbelbeskattas i princip all inkomst som åtnjuts av svenska aktiebolag på så sätt att aktiebolagens vinster beskattas dels hos aktiebolagen, dels hos delägarna, när vinstmedlen utdelas till dessa. Bolagen äger, med vissa undantag, inte göra avdrag vid taxeringen för belopp som utdelas, vilket innebär att fonderad och utdelad vinst i princip beskattas efter samma grunder. För sådana vinstmedel, som inte delas ut utan fonderas, har lagstiftningen uppställt särskilda regler för att göra dubbelbeskattningen effektiv. Som ett led i dessa regler ingår förordningen om skatt vid utskiftning av aktiebolags tillgångar (SFS 1927: 321). Aktiebolag som utskiftar tillgångar skall sålunda erlagga skatt till staten med 40 % av utskiflat belopp, i den mån detta inte är att anse som återbäring av tillskjutet belopp. Med tillskjutet belopp avses bl. a. bolags ingångsvärde, d. v. s. vad delägarna tillskjutit i pengar eller annat för bolagets bildande med tillägg av vad som under bolagets bestånd tillskjutits av delägarna.

Genom beslut av 1967 års höstriksdag infördes ändrade regler för beskattningen av realisationsvinst vid avyttring av fastighet (SFS 1967: 748). Vid beräkning av realisationsvinstens storlek skall enligt de nya reglerna inköpspriset för fastigheten eller det på visst sätt beräknade ingångsvärdet för denna liksom årliga förbättringskostnader, vilka överstigit 3 000 kr., uppräknas med ledning av en av riksskattenämnden årligen fastställd indexserie, grundad på konsumentprisindex och levnadskostnadsindex med år 1914 som basår.

I de förevarande motionerna framhåller motionärerna att man vid införandet av den nya realisationsvinstbeskattningen accepterade principen att i möjligaste mån ej beskatta en på inflation beroende fiktiv vinst. En ut-

vidgning av denna princip tillämpningsområde så att även utskiftningsskatt omfattas är enligt motionärernas mening angelägen. Detta kan ske genom att ett bolags ingångsvärde omräknas med de uppräkningsstal, grundade på konsumentprisindex, som fastställts för realisationsvinstbeskattning av fastighet. Motsvarande justering av värdet på belopp som tillskjutits efter bolags bildande bör göras. Mot bakgrund av den betydelse som den pågående strukturomvandlingen inom näringslivet har är det enligt motionärerna av vikt att en dylik förändring av ifrågavarande beskattning åstadkoms med det snaraste.

Utskottet

Utmärkande för beskattningen av svenska aktiebolags inkomster är bl. a. att dessa i princip beskattas två gånger, nämligen dels hos bolaget och dels, i den mån inkomsten utdelas, hos delägarna. Då bolagen — med vissa undantag — inte får göra avdrag vid taxeringen för belopp som utdelas medför detta att fonderad och utdelad vinst beskattas lika. För att göra dubbelbeskattningen effektiv så att den träffar även sådana vinstmedel som fonderas infördes år 1927 förordningen om skatt vid utskiftning av aktiebolags tillgångar (SFS 1927: 331). Denna skatt är av statlig natur och innebär att aktiebolag som utskiftar tillgångar skall erlägga skatt med 40 % av sådana hos bolaget uppsamlade medel som inte kan anses som av aktieägarna tillskjutet belopp. Med tillskjutet belopp förstås summan av bolagets ingångsvärde, d. v. s. vad delägarna tillskjutit för bolagets bildande, och senare gjorda tillskott.

I motionerna begärs förslag till indexreglering av ingångsvärde m. m. vid beräkning av utskiftningsskatt. Motionärerna åberopar därvid de regler för beskattning av realisationsvinst vid avyttring av fastighet som gäller fr. o. m. 1969 års taxering och som innebär att inköpspriset för fastigheten liksom årliga förbättringskostnader, överstigande 3 000 kr., skall uppräknas med ledning av en av riksskattenämnden årligen fastställd indexserie, grundad på konsumentprisindex och levnadskostnadsindex med år 1914 som basår. Ett införande av indexreglering också på utskiftningsskattens område är enligt motionärerna en angelägen reform, som med hänsyn till den pågående strukturomvandlingen inom näringslivet bör genomföras så snart som möjligt.

Anledningen till att man vid markvinstbeskattningen använder sig av ett indexförfarande är att man i möjligaste mån vill undvika att beskatta vinster som uppkommit uteslutande på grund av penningvärdeförändringen. Genom indexberäkningen uppräknas fastigheten till ett faktiskt nuvärde och därigenom kommer skatten att träffa endast reala vinster. Syftet med utskiftningsskatten däremot är — som redan nämnts — att

göra dubbelbeskattningen effektiv. Skatten är avsedd att ersätta det andra ledet av dubbelbeskattningen vid en normal utdelning till aktieägarna.

Redan av denna anledning kan man enligt utskottets mening inte utan vidare göra gällande att en indexmetod bör tillämpas i fråga om utskiftningsskatt bara därför att markvinstbeskattningen bygger på indexförfarande. Tvärtom torde — såvitt utskottet kan bedöma — en indexmetod för beräkning av ingångsvärde vid utskiftningsskatt vara ägnad att motverka skattens syfte.

Utskottet vill erinra om att departementschefen under förarbetena till den nya markvinstbeskattningen (prop. 1967:153) framhöll att ett indexförfarande stred mot hittills tillämpade principer vid beskattningen och att det kunde väntas följas av krav på indexanknytning inom andra delar av beskattningsområdet, där dess användning från bl. a. praktisk synpunkt var otänkbar. Att lagstiftningen arbetade med en indexmetod för att beräkna anskaffningsvärde vid realisationsvinstbeskattningen för fastighet kunde enligt departementschefens mening inte med fog åberopas som skäl för att metoden skulle tillämpas över hela fältet. Metodens användning vid realisationsvinstbeskattningen kunde motiveras med de speciella hänsynstagen som måste göras vid en vinstbeskattning av fastighet. En utvidgning av metoden till andra områden t. ex. ortsavdrag och skatteskalor var mer komplicerad och opraktisk.

Utskottet delar departementschefens uppfattning. Enligt utskottets mening bör ett ställningstagande till den av motionärerna aktualiserade frågan anstå till dess närmare erfarenheter vunnits av den nya realisationsvinstbeskattningen.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motionerna I: 256 och II: 321.

Stockholm den 26 mars 1968

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson (s), Einar Eriksson (s), fröken Ranmark (s), herrar Yngve Nilsson (h), Sundin (cp), Gösta Jacobsson (h), Lundström (fp), Arne Pettersson (s), Stadling (s) och Tistad (fp); samt

från andra kammaren: herrar Allard (s), Vigelsbo (cp), Asp (s), Andersson i Essvik (s), fru Holmqvist (s), herrar Carlstein (s), Larsson i Umeå (fp), Lothigius (h), Öhvall (fp) och Börjesson i Falköping (cp).

Reservation

av herrar *Yngve Nilsson* (h), *Gösta Jacobsson* (h) och *Lothigius* (h).